

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

з основ науково-педагогічних досліджень

для вступу на ОС магістра

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність: **013 Початкова освіта**

Освітні програми:

Початкова освіта. Дошкільна освіта

Початкова освіта. Психологія

Початкова освіта

(денна і заочна форми навчання)

Голова фахової
атестаційної комісії

Демченко О.П., канд. пед. наук,
доцент, завідувач кафедри
початкової освіти

Пояснювальна записка

Зміни в соціально-економічному, політичному і духовному житті суспільства на етапі розбудови української державності диктують необхідність оновлення сфери освіти, якісної перебудови підготовки педагогічних кадрів. Формування творчого вчителя, здатного приймати сміливі рішення, продукувати і реалізовувати у практичній діяльності перспективні ідеї, інноваційні проекти, які відображають нагальні потреби сучасної школи, має стати загальнодержавним завданням. Характерною ознакою сьогодення в галузі професійно-педагогічної підготовки учительських кадрів є підвищення їх загальнонаукового рівня, активізація самоосвітньої діяльності, ріст наукової компетентності. Принципово новою є орієнтація майбутніх учителів на поєднання навчально-виховної роботи в школі з науковими пошуками і на усвідомлення вчительської роботи як наукової діяльності у стінах школи, тому процес ступеневої підготовки студентів у вищому навчальному закладі освіти все більше повинен спиратися на самостійну, близьку до дослідницької, діяльність студентів.

Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Рівень розвитку науки і техніки є визначальним чинником прогресу суспільства, підвищення добробуту громадян, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб.

Закон України „Про освіту” розглядає наукову діяльність як важливу складову підготовки спеціалістів. Навчання студентів освітнього ступеня „магістр” спеціальності 013 Початкова освіта покликане вирішити проблему якісної підготовки учителів до організації педагогічного процесу в школі, сформувати творчу особистість учителя початкових класів, здатного розв'язувати складні педагогічні завдання, цілеспрямовано і грамотно здійснювати науковий пошук, займатися дослідницькою діяльністю. Професійний стандарт вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти (2020 р.), в переліку професійних компетентностей, що входять до трудових функцій педагога, передбачає «Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі».

З огляду на це глибоке розуміння суті педагогічних явищ, інноваційне розв'язання неординарних педагогічних завдань неможливе без використання методів наукового пізнання, правильної, логічної побудови дослідницького процесу, уміння аналізувати й передбачати його подальший розвиток.

Оскільки навчання студентів у магістратурі передбачає обов'язкове написання магістерської роботи, яка має на меті систематизацію, закріплення, розширення отриманих у вузі теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань; розвиток уміння узагальнювати і критично оцінювати теоретичні положення, виробляти власну точку зору з проблем дослідження; розвиток

навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження, зокрема педагогічного експерименту, комп'ютерною технікою, що пов'язано з темою роботи; формування умінь робити висновки і розробляти конкретні методичні рекомендації при розв'язанні виявлених проблемних питань, то логічним є включення до вступного випробування запитань з проблем організації і проведення наукового дослідження.

Слід зауважити, що на момент вступу до магістратури вступники – випускники ступеня вищої освіти „бакалавр” мають певні знання і вміння з цього аспекту професійної підготовки у ЗВО, тому такі знання і вміння можуть підлягати перевірці і слугувати одним із основних орієнтирів при вступному випробуванні.

Вступники повинні знати:

- місце науково-дослідної роботи в структурі професійної підготовки вчителя початкових класів, яка ґрунтується на академічній доброчесності, що є запорукою підвищення якості наукових досліджень;
- систему організації науково-дослідної роботи студентів закладу вищої педагогічної освіти;
- основні вимоги до педагога-дослідника, до його культури академічної доброчесності;
- сучасну психолого-педагогічну проблематику;
- методологію наукового дослідження, методологічні принципи пізнання психолого-педагогічних явищ;
- загальний алгоритм виконання наукового дослідження;
- структуру, зміст та етапи організації педагогічного дослідження;
- завдання курсових, дипломних, магістерських досліджень;
- вимоги до курсової та інших студентських наукових робіт;
- методику роботи над мікродослідженням (курсним, дипломним (рівня – бакалавр, спеціаліст), магістерським дослідженням);
- основні методи дослідження педагогічних явищ (загальнотеоретичні і емпіричні);
- типологію наукової інформації та основні види видань;
- види каталогів і картотек, особливості роботи з ними;
- методику роботи з літературою, Інтернет-джерелами;
- сучасні вимоги до оформлення наукової продукції та використання посилань на наукові джерела;
- основні способи короткої фіксації змісту прочитаного;
- методику констатувального та формувального етапів експерименту;
- особливості дидактичного експерименту й експерименту, що визначає ефективність виховної діяльності;
- сутність педагогічної діагностики як обов'язкової складової наукового експерименту та педагогічної діяльності вчителя сучасної школи;
- методики діагностичного дослідження основних педагогічних явищ сучасної школи;
- найпростіші способи статистичної обробки та зведення кількісних показників результатів дослідження;
- методику впровадження результатів дослідження;

- основні форми звітності про дослідження;
- основи академічного письма, основні вимоги до оформлення студентської наукової роботи;
- сучасні наукові підходи до трактування поняття академічного плагіату, його видів;
- критерії оцінювання студентської наукової роботи.

Вступники повинні уміти:

- працювати з науковою літературою, Інтернет-джерелами;
- самостійно здобувати й застосовувати знання про педагогічний процес, передавати свій досвід колегам;
- аналізувати основні поняття з проблеми, що досліджується;
- дотримуватись вимог академічної доброчесності;
- підготувати та оформити картотеку наукової літератури з теми власного мікродослідження;
- підготувати та оформити згідно сучасних вимог список літератури;
- проводити планування науково-педагогічного дослідження;
- визначати актуальність досліджуваної проблеми;
- розробляти науковий апарат конкретної педагогічної теми дослідження (визначати об'єкт, предмет, мету, завдання, базу дослідження; формулювати дослідницьку гіпотезу);
- розробляти методику науково-педагогічного дослідження;
- користуватися різноманітними методами дослідження, оптимально поєднуючи їх;
- користуватися діагностичними методиками вивчення педагогічних явищ;
- вивчати педагогічну документацію, результати діяльності, письмових, графічних, творчих робіт учнів;
- проводити педагогічне спостереження;
- розробляти анкети для вивчення окремих педагогічних явищ;
- аналізувати, узагальнювати і впроваджувати в практику педагогічний досвід учителів;
- організовувати та проводити педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи);
- робити статистичну обробку та графічне оформлення результатів дослідження;
- робити науково обґрунтовані висновки за результатами дослідження;
- підготувати й оформити відповідно до вимог наукової праці мікродослідження з проблеми, що досліджується;
- володіти культурою наукової праці, володіти основами академічного письма;
- здійснювати перевірку наукових робіт на плагіат;
- складати рецензію на наукову роботу;
- представляти і захищати основні положення проведеного дослідження, чітко відповідати на поставлені запитання.

На основі вищеперерахованих знань і умінь вступників складено перелік теоретичних питань для вступного випробування.

Друга частина вступного випробування полягає у презентації власних

наукових здобутків вступників. Вона повинна містити:

- коротку доповідь (на 7-10 хв.) із досліджуваної наукової проблеми (якщо така є), в якій висвітлено актуальність теми дослідження, науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, які використовувались у процесі науково-дослідницької роботи); основні результати дослідження (що вдалося встановити, виявити, довести);
- друковану наукову роботу (дипломну роботу чи курсове дослідження);
- результати апробації наукових здобутків на конференціях (різного рівня), семінарах; дипломи, сертифікати учасників наукових зібрань;
- власні публікації з досліджуваної проблеми (статті, тези в журналах, газетах, збірках).

Оцінювання результатів вступного випробування здійснюється за 200-бальною шкалою. Розподіл балів подано у табл. 1.

Таблиця 1.

Розподіл рейтингових балів за видами діяльності вступників на вступному випробуванні

Види діяльності	Критерії оцінювання	Кількість балів
Знаннєвий аспект (теоретична частина)	1. Чіткість і правильність тлумачення основних дефініцій: • точність визначення понять, які заявлені в питанні; • свідомий виклад матеріалу; • глибина і системність знань; • педагогічна ерудиція; • рівень професійного мислення.	50
	2. Вміння транслювати теоретичні педагогічні знання у площину організації власного наукового дослідження	20
	3. Логіка побудови відповіді: • структура відповіді; • послідовність викладення фактів; • аргументованість висновків.	10
	4. Культура мовлення: • темп мовлення; • інтонаційність; • повнота та лаконічність мовлення; • чистота мовленнєвого словника; • словниковий запас.	20
Науково-діяльнісний аспект (презентація)	1. Висвітлення основних результатів досліджуваної проблеми (актуальність теми дослідження, науковий апарат дослідження: об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, які використовувались у процесі	50

наукових здобутків абітурієнта)	науково-дослідницької роботи тощо) та представлення власне друкованої наукової роботи	
	2. Представлення результатів апробації наукових здобутків на конференціях (різного рівня), семінарах; демонстрація дипломів, сертифікатів учасників наукових зібрань	25
	2. Власні публікації з досліджуваної проблеми (статті, тези в журналах, газетах, збірках).	25
	Всього:	200

Перелік питань
для вступу вступників на факультет дошкільної і початкової освіти
імені Валентини Волошиної на навчання за освітнім ступенем “магістр”

Частина I. Знаннявий аспект (Теоретична частина)

1. Науково-дослідна робота в структурі професійної підготовки вчителя початкових класів. Імплементация принципів академічної доброчесності в освітній та науковий простір ЗВО.
2. Сучасна психолого-педагогічна проблематика.
3. Роль особистості науковця в педагогічному дослідженні. Риси педагога-дослідника, його творчі та ділові якості. Культура академічної доброчесності майбутніх учителів початкової школи. Наукова організація розумової праці.
4. Завдання та критерії оцінювання наукової роботи (курсового, дипломного дослідження). Проблеми плагіату в студентських роботах.
5. Методологічні принципи пізнання психолого-педагогічних явищ: об'єктивності, достовірності і повноти досліджень; детермінізму; історизму; єдності теорії і практики; цілісності вивчення педагогічного явища чи процесу; поєднання наукової сміливості з надзвичайною передбачливістю.
6. Методологічні принципи пізнання психолого-педагогічних явищ: пізнаванності; розвитку; систематичності; єдності вивчення і виховання дитини; одночасного вивчення колективу і особистості; комплексного використання методів дослідження проблем педагогіки; педагогічної ефективності.
7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Каталоги, картотеки. Академічний плагіат, його види.
8. Основні види наукової продукції, їх характеристика. Інтернет-джерела.
9. Використання наукової продукції, у тому числі Інтернет-джерел, у дослідженнях студентів ЗВО.
10. Методика роботи з літературою, Інтернет-джерелами. Способи фіксації змісту опрацьованого матеріалу. Вимоги до написання наукової статті.
11. Бібліографічний апарат дослідження. Способи упорядкування списку використаної літератури, оформлення посилань.
12. Вимоги до науково-педагогічного дослідження: зміст, структура, оформлення. Дотримання вимог академічної доброчесності.
13. Основні етапи підготовки і виконання науково-педагогічного дослідження.
14. Порядок виконання курсових, дипломних робіт. Основні етапи роботи над дослідженням. Основи академічного письма.
15. Планування наукового дослідження (план-графік, план дипломної роботи).
16. Розробка програми і методики наукового дослідження.
17. Складання програми констатувального етапу експерименту.
18. Складання програми формувального етапу експерименту.
19. Науковий апарат дослідження.
20. Вступ до наукового дослідження, логіка його побудови.

21. Висновки до наукового дослідження, їх структурні компоненти, логіка побудови.
22. Додатки, вимоги до їх подання у педагогічному дослідженні.
23. Методи наукового дослідження, їх класифікація.
24. Поняття про методи наукового пізнання. Характеристика теоретичних методів наукового дослідження.
25. Емпіричні методи наукового дослідження, їх характеристика.
26. Характеристика методів опитування. Методи математичної статистики.
27. Експеримент як основа педагогічного дослідження. Види експерименту: лабораторний, природний; констатувальний, формувальний, контрольний.
28. Рецензування наукових робіт. Академічна доброчесність як запорука підвищення якості наукових досліджень.
29. Методика підготовки та захисту наукового дослідження. Перевірка наукових робіт на плагіат.
30. Представлення результатів науково-дослідної роботи (участь у конференціях, публікації, захист наукового дослідження).

Частина II

Презентація наукових здобутків вступника (науково-діяльнісний аспект)

Презентація наукових здобутків вступника повинна містити:

- 1) коротку доповідь (на 7-10 хв.) із досліджуваної наукової проблеми (якщо така є), в якій висвітлено актуальність теми дослідження, науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, які використовувались у процесі науково-дослідницької роботи); основні результати дослідження (що вдалося встановити, виявити, довести);
- 2) друковану наукову роботу (дипломну роботу чи курсове дослідження);
- 3) результати апробації наукових здобутків на конференціях (різного рівня), семінарах; дипломи, сертифікати учасників наукових зібрань;
- 4) власні публікації з досліджуваної проблеми (статті, тези в журналах, газетах, збірках).

Рекомендована література:

Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця, 2008. 278 с.
3. Зацерковний В.І., Тішаєв І.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Кіт Г.Г. Методи науково-педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Вінниця, 2000. 72 с.
5. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень:

- навчальний посібник. Київ: ВД. «Професіонал», 2014. 216 с.
6. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Алерта, 2014. 620 с.
 7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / ред. А. Є. Конверський. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
 8. Пахальчук Н.О. Основи оформлення науково-педагогічного дослідження: навчальний посібник для студентів СВО магістр. Вид. 3-ге, доп. та перероб. Вінниця, 2019. 81 с.
 9. Хриков Є.М. Методологія педагогічного дослідження: монографія. Харків: ФОП Панов А. М., 2017. 237 с.

Додаткова

1. Адаменко М.І. Основи наукових досліджень. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 188 с.
2. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.
3. Бірта Г.О , Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
4. Важинський С.Є., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 260 с.
5. Кіт Г. Г., Імбер В.І. Застосування інформаційних технологій у науково-дослідній роботі : навчально-методичний посібник. Вінниця : ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2007. 48 с.
6. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.І. Зацерковний, І.В. Тішаєв, В.К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
7. Основи наукових досліджень: підручник / В.І. Саюк, О.Л. Ануфрієва, Н.Ю. Волянчук та ін. Київ: Педагогічна думка, 2012. 144 с.
8. Поворознюк А.І., Панченко В.І., Філатова А.Є. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Х.: НТМТ, 2016. 192 с.
9. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
10. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.